

Justitiedepartementet

## Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden (SOU 2016:91)

---

### Bakgrund

Svenska ILO-kommittén har genom remiss den 20 december 2016 (Ju2016/09057/EMA) ombetts att yttra sig över betänkandet *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden* (SOU 2016:91).

I betänkandet lämnas förslag till att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning på arbetsmarknaden, huvudsakligen genom ett antal ändringar i utlänningslagen. Förslagen innebär dels att ansökan om arbetstillstånd ska avslås om det finns en erbjuden anställning som uppfyller villkoren i lagen men som har upprättats uteslutande i syfte att kringgå reglerna om uppehållstillstånd och arbetstillstånd (skenanställning), dels att arbetsgivare som uppsåtligen inte har levt upp till de krav som ställs när det gäller lön och övriga anställningsvillkor kan dömas till fängelse i högst ett år eller böter, dels en möjlighet att underlåta återkallelse av tillstånd när en arbetsgivare på eget initiativ har rättat till brister i anställningsvillkoren. Regeringen föreslås även få meddela föreskrifter om s.k. efterkontroller för Migrationsverket. I tillägg till detta föreslås ändringar i ett antal författningar som medger att Migrationsverket får direktåtkomst till vissa särskilt angivna uppgifter från andra myndigheter, samt en förkortad tidsfrist för återkallelse av tillstånd och för omställning (från fyra till tre månader). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Betänkandet innehåller också en kartläggning för att undersöka i vilken omfattning arbetskraftsinvandrare utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden.

### **Förslagets förhållande till ILO-konventioner m.m.**

Betänkandet innehåller inte någon genomgång av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

Av betydelse för regelverk om arbetskraftsinvandring är ILO:s konvention nr (143) om missbruk i samband med migration m.m. Konventionen antogs år 1975 och ratificerades av Sverige 1982. Konvention innehåller en första del om missbruk i samband med migration och en andra del om främjande av migrerande arbetstagares likställdhet avseende bland annat anställning och yrkesutövning, social trygghet och fackliga rättigheter. ILO-kommittén gör bedömningen att förslagen i betänkandet inte står i strid med konvention nr 143.

I sammanhanget kan även nämnas att det skulle kunna förekomma fall då utnyttjande av arbetskraftsinvandrare kan ses som tvångsarbete i enlighet med ILO:s kärnkonventioner (nr 29 och nr 105) om tvångsarbete som har ratificerats av Sverige.<sup>1</sup> Åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrares ställning torde även kunna stärka Sveriges efterlevnad av ILO:s konventioner om tvångsarbete.

### **Svenska ILO-kommitténs slutsats**

Det hade enligt ILO-kommittén varit önskvärt om betänkandet hade innehållit en analys av förslagen i förhållande till ratificerade ILO-konventioner. ILO-kommittén gör dock bedömningen att förslagen i promemorian inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt någon ILO-konvention som ratificerats av Sverige.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande Stefan Hult och ledamöterna Catharina Nordlander, Barbro Köhler Krantz, Amelie Berg, Oscar Ernerot, Elise-Marie Donovan och ersättarna Patrik Karlsson och Anders Jonsson. Närvarande har varit från sekretariatet Linnéa Blommé, Linda Hiljemark och Annette Elfborg, ersättarna Thomas Janson, Malin Skäringer och Ullika Dalén, experterna Hanna Marsk Sandin, Fredrik Jonsson och Atosa Anvarizadeh, samt adjungerade Susanne Södersten och Lina Feltwall. Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare. Arbetsgivarledamöterna från Svenskt Näringsliv har lämnat ett särskilt yttrande som bifogas.

---

<sup>1</sup> Den 2 februari 2017 beslutade regeringen prop. 2016/17:93 *2014 års protokoll och rekommendation till ILO:s konvention om tvångsarbete* där det föreslås att Riksdagen godkänner protokollet.

För Svenska ILO-kommittén

Stefan Hult  
Ordförande

Linnéa Blommé  
Sekreterare

**Särskilt yttrande från Svenskt Näringslivs ledamöter i Svenska ILO-kommittén**

Svenskt Näringsliv kan inte ställa sig bakom vad som sägs i tredje stycket på sidan 2 under rubriken Förslagets förhållande till ILO-konventioner m.m. och vi anser att stycket ska strykas i dess helhet. Dels för att frågor om arbetskraftsinvandring och tvångsarbete bör hållas isär. Dels för att de förslag på åtgärder som anges i aktuellt betänkande inte kan anses stärka arbetskraftsinvandrarens ställning.